

Desetina vrsta ptica leti bez da znamo išta o njima

BirdLife International napravio je procjenu ugroženosti za preko 350 novo prepoznatih vrsta ptica za globalni Crveni popis ugroženih vrsta. Rezultati su zabrinjavajući - preko 25% novo prepoznatih vrsta ptica svrstane su kao ugrožene na crvenom popisu.

Iscrpni taksonomskog pregled usredotočen na nevrpapčarke, ptice poput grabljivica, morskih ptica, ptica močvarica i sova doveo je do prepoznavanja 361 nove vrste koje su ranije bile svrstane kao različite podvrste. Novi ukupni broj od 4.472 nevrpapčarki upućuje nas da su prethodne klasifikacije podcijenile raznolikost vrsta ptica za preko 10%.

“Drugim riječima, jedna desetina svjetskih vrsta ptica leti bez da imamo ideju o njihovoj ugroženosti”, rekao je Dr. Stuart Butchart, BirdLife-ov direktor znanstvenog odjela.

Vrste kao što su belemski hoko (*Crax pinima*) iz Brazila te desertske pomorčice (*Pterodroma deserta*) sa Madeire svrstane su među ugrožene ptice. U slučaju purpurnogrlog kolibrića (*Oxygogon cyanolaemus*), predivne ptice iz Kolumbije, moglo bi biti i prekasno budući da ta vrsta nije viđena posljednjih 70 godina.

Novi i ujednačeni kriteriji za određivanje koje podvrste su u biti vrste omogućili su da se sve vrste ptica procjenjuju na isti način. Zahvaljujući njihovoj dodatnoj preciznosti omogućeno je da se otkrije koja mjesta su najvažnija za ptice, prirodu i ljude – područja Zemlje koja se moraju hitno zaštititi i očuvati.

Tako je do sada je bila prepoznata samo jedna vrsta noja, svrstana u kategoriju *najmanje zabrinjavajuća* (LC). Međutim, novo prepoznata vrsta somalski noj (*Struthio molybdophanes*), koji obitava u zemljama afričkog roga, sad je prepoznat kao zasebna vrsta i svrstan u kategoriju *osjetljiva vrsta* (VU). Za njegovu populaciju smatra se da je u brzom opadanju zbog lova, sakupljanja jaja i uznemiravanja, te bi se njen status mogao pogoršati ako se ubrzo ne poduzmu koraci u smjeru zaštite.

“Ta vrsta podcrtava našu potrebu za dubljim poznavanjem svjetskih ptica i konzervacijskim djelovanjem na najzahtjevnijim dijelovima svijeta”, izjavio je Andy Symes, BirdLife-ov voditelj odsjeka za vrste.

Bugunska liokikla (*Liocichla bugunorum*) poznata je samo s tri mala lokaliteta u Himalajama na istoku Indije, gdje je pronađeno svega nekoliko parova. Zbog nedavne izgradnje ceste kroz njeno stanište i štete izazvane požarima, ova vrsta je svrstana kao *kritično ugrožena* (CR). Zahvaljujući uspješnim konzervacijskim naporima, kostoberina (*Gypaetus barbatus*) se oporavlja u Europi, ali globalno njena brojnost opada zbog trovanja, uznemiravanja i stradavanja na žicama dalekovoda, te je premještena iz kategorije *najmanje zabrinjavajuća* (LC) u *gotovo ugrožena* (NT).

Procjena za 2014. godinu također je naglasila važnost nekoliko geografskih žarišta ugroženih vrsta ptica. Mnoge novo prepoznate vrste ptica nalaze se u jugoistočnoj Aziji, gdje je biološka raznolikost izrazito ugrožena. Dijelovi ove regije već su identificirani kao globalno značajna žarišta endemizma odnosno dom su mnogim vrstama koje ne obitavaju nigdje drugdje na Zemlji. Za neka od tih područja sad je pokazano da su dom još većem broju vrsta nego što se dosad mislilo.

“Crvena lista je neophodna ne samo kako bismo prepoznali kojim vrstama trebamo izravno i trenutno pomoći da opstanu na planetu već i kako bismo usmjerili naše napore u zaštiti onih područja i staništa koja su ključna za opstanak biološke raznolikosti” izjavio je Butchart. “Nadopunjena Crvena liste ptica pomoći će u postavljanju budućih konzervacijskih prioriteta.”

Vedran Lucić, vedran.lucic@biom.hr, 095 905 9948
Udruga BIOM (BirdLife u Hrvatskoj)

Informacije za urednike:

1. Prateće fotografije se mogu preuzeti s adrese: <https://drive.google.com/file/d/0B0-8jJC90iVSYI81cG5DWEZJNWc/edit?usp=sharing>
2. Vrste se svrstavaju u jednu od 8 kategorija Crvene liste temeljem kriterija povezanih uz populacijske trendove, veličinu i strukturu populacije i geografsku rasprostranjenost.
3. Prema BirdLife-u, ukupni broj poznatih vrsta ptica u 2014. godini je 10.425. Prema Crvenoj listi podijeljene su u sljedeće kategorije: izumrle (140), izumrle u prirodi (4), kritično ugrožene (213), ugrožene (419), osjetljive (741), gotovo ugrožene (959), najmanje zabrinjavajuće (7.886), te nedovoljno poznate (62).
4. BirdLife International je najveće svjetsko partnerstvo za zaštitu prirode. Zajedno smo 120 BirdLife udruga partnera diljem svijeta (jedna zemlja – jedna udruga partner) s preko 11 milijuna članova, 7.400 djelatnika i više od 7.000 lokalnih grupa za zaštitu prirode.
5. Taksonomska revizija se temeljila na pregledu postojeće literature i muzejskih zbirki te je sagledavala raznolikosti populacija ptica uspoređujući karakteristike poput boje perja, fizičkih mjera i glasanja. Revizija je temeljena na: Tobias J.A., Seddon, N., Spottiswoode C.N., Pilgrim J.D., Fishpool, L.D.C. & Collar N.J. 2010. Quantitative criteria for species delimitation Ibis, doi: 10.1111/j.1474-919X.2010.01051.x
6. BirdLife-ov Program za sprečavanje izumiranja djeluje protiv rastućeg niza prijatni pticama tako što, oslanjajući se na znanost, usmjerava napore u zaštiti prirode tamo gdje su najpotrebniji.
7. BirdLife izrađuju globalni Crveni popis vrsta ptica za IUCN-ovu Crvenu listu.
8. IUCN-ova Crvena lista ugroženih vrsta je najjezgrovitiji svjetski izvor informacija o globalnom statusu zaštite ili ugroženosti životinja i biljaka. Temelji se na objektivnom sistemu koji procjenjuje mogućnost izumiranja vrsta u slučaju da se ništa ne poduzme za njihovu zaštitu.
9. IUCN (Međunarodna unija za očuvanje prirode) pomažu u pronalasku praktičnih rješenja za izazove koje namećemo okolišu i prirodi. IUCN podržava znanstvena istraživanja, upravlja projektima zaštite prirode i okoliša te ujedinjuje vlade, nevladine udruge, UN i upravljačka tijela međunarodnih konvencija kako bi zajednički razvijali politike, zakone i dobru praksu.

Partnership for
nature and **people**

